

κομμουνιστική θεωρία και πολιτική

ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ
ΤΙ ΜΑΣ ΧΩΡΙΖΕΙ

Τιμή 5 δραχ.

κομματικά
θέματα

ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ ΤΙ ΜΑΣ ΧΩΡΙΖΕΙ

Ἡ διάσπαση τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος στὴ χώρα μας σιναχωρεῖ ὅλους τοὺς κομμουνιστές, τοὺς ἀριστεροὺς, τοὺς συνειδητοὺς ἐργάτες. Αὐτὸ εἶναι φυσικό. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ αισθάνονται λύπη οἱ κομμουνιστές γιὰ τὴ διάσπαση καὶ νὰ εὐχονται τὴ γρήγορη ὑπερνίκησή της. Ἐκεῖνο ποὺ προπαντὸς χρειάζεται εἶναι νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐμβαθύνουν στὶς αἰτίες ποὺ τὴν προκάλεσαν, γιὰ νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ συμβάλουνε στὸ ξεπέρασμά της, ποὺ εἶναι δική τους καὶ μόνο δική τους ὑπόθεση.

Ἡ αἴσθηση ποὺ κυριάρχησε στὸ Κόμμα μετὰ τὴν 21η Ἀπρίλη 1967 ἦταν πὼς ἡ ἐπικράτηση τῆς στρατοκρατικῆς τυραννίας δὲν ἦταν ἀναπόφευκτη καὶ πὼς κάτι πρέπει νὰ φταίει καὶ στὸ Κόμμα ποὺ δὲν μπόρεσε οὔτε νὰ προβλέψει τὸν κίνδυνο, οὔτε νὰ συμβάλει στὴν ἀποτροπὴ του. Γι' αὐτὸ καθολικὴ στάθηκε ἡ ἀπαίτηση τῶν κομμουνιστῶν καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἀριστερᾶς νὰ ἐπανεξεταστῆ μετὰ μιὰ ἐλεύθερη καὶ πλατεϊὰ συζήτηση ὅλη ἡ πολιτικὴ γραμμὴ καὶ κατεύθυνση τοῦ κινήματος. Ἐνδειχτικὴ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη εἶναι ἡ ἔκθεση ἑνὸς ἀπὸ τοὺς τυπικοὺς ἐκπροσώπους τῆς δογματικῆς ὁμάδας ποὺ εἶχε συναντηθεῖ καὶ συζητήσῃ μετὰ συντρόφους ποὺ κατέφυγαν μετὰ τὸ πραξικόπημα στὴ Δ. Εὐρώπη. Κάτω

λευθέρων και κρατουμένων. Αυτό το όμολογεί και η ίδια όταν ισχυρίζεται πως η πλειοψηφία της «12ης Όλομέλειας» δεν μπορεί ν' ανατραπεί «εκ των υστέρων», πως έγκυρη ψηφοφορία μπορεί να θεωρηθεί μόνο αυτή που γίνεται στη συνεδρίαση του όργάνου!

Στις άπεγνωσμένες της προσπάθειες να υποστηρίξει την έγκυρότητα των αποφάσεων της «12ης Όλομέλειας» ή διασπαστική ομάδα επικαλείται το έπιχείρημα της άπαρτίας. Υπογραμμίζει μάλιστα πως στη «12η Όλομέλεια» το ποσοστό της συμμετοχής ήτανε μεγαλύτερο από κάθε άλλη φορά! Παραλείπει μόνο να σημειώσει πως αυτό έγινε γιατί ύστερ' από τις συλλήψεις ό αριθμός των ελεύθερων ταχτικών μελών της Κ.Ε. του έσωτερικού περιορίστηκε γύρω στους 9. Άλλά ανεξάρτητα από το ότι μετά την άπόφαση της 10ης Όλομέλειας δεν μπορούσε να τεθεί ζήτημα άπαρτίας στη συνεδρίαση του ένός ή του άλλου τμήματος της Κ.Ε., ούτε τέτοια άπαρτία υπήρχε στην «12η Όλομέλεια». Γιατί από τα ταχτικά μέλη της Κ.Ε. που αντίταχτηκαν στο διασπαστικό προσανατολισμό της Όμάδας Κολιγιάννη, τα 8, όταν δεν κατόρθωσαν να τη συγκρατήσουν στο διασπαστικό της κατήφορο, άποχώρησαν από τη συνεδρίαση και η Κ.Ε. του έξωτερικού συνεδρίαζε με τα 13 από τα ταχτικά μέλη της Κ.Ε. στο σύνολο των 30 ένεργών μελών της — τόσα ύπολογίζονται τα ελεύθερα ταχτικά μέλη της Κ.Ε. στο έσωτερικό και έξωτερικό — και οι άποφάσεις για τα μέτρα κατά μελών της Κ.Ε. και για την άνασύνθεσή της παίρνονταν με τις ψήφους μόνο 12 ταχτικών μελών, ένώ τα καταστατικά των μαρξιστικολενινιστικών κομμάτων προβλέπουν πως στην έχταχτη περίπτωση λήψης μέτρων έναντίον μελών της Κ.Ε. άπαιτείται ένισχυμένη πλειοψηφία τουλάχιστον των 2)3 της Κ.Ε.

Γεννιέται το έρώτημα: Μήπως δεν έγιναν από μέρους μας ό,τι έπρεπε για ν' άποφευχτεί ή διάσπαση; "Η μήπως ήτανε άναπόφευκτη;

Έμείς, που στο τμήμα της Κ.Ε. του έξωτερικού αντίπατήκαμε στη δογματική ομάδα, κάναμε το πάν για ν' άποφευχτεί ή διάσπαση. Το μόνο που δεν μπορούσαμε να δεχτούμε ήτανε ν' άπαγορευτεί ή άπολύτως άναγκαία ελεύθερη πλατειά συζήτηση με συμμετοχή όλου του κόμματος και ιδιαιτέρως των μελών και στελεχών του έσωτερικού, για τις αίτιες της ήττας του δημοκρατικού κινήματος. Ούτε μπορούσαμε να άνεχτούμε την ύποταγή σε μία μειοψηφία της Κ.Ε. που ήθελε πραξικοπηματικά να έπιβληθεί στο κόμμα και να συνεχίσει μια πολιτική και μια κατεύθυνση που όδήγησε σε όλέθριες συνέπειες. Είμαι χαρακτηριστικό πως όταν στη διάρκεια της 12ης Όλομέλειας, όπαδοί της δογματικής ομάδας, άνήσυχτοι για την τροπή που έπαιρναν τα πράγματα, διατύπωσαν την πρόταση μήπως θα ήτανε δυνατό, για ν' άποφευχτούν τα όργανωτικά

μέτρα, να παραιτηθεί ό Παρτσαλίζης από μέλος του Π.Γ., έγω μόν δήλωσα πως είμαι πρόθυμος να διευκολύνω προσωπικά την κατάσταση, φτάνει να έγκαταλειφθεί ό διασπαστικός προσανατολισμός, αλλά ό Κολιγιάννης και ή δογματική ομάδα άποκρούσανε την πρόταση. Θεωρούσανε μοναδική εύκαιρία ν' αλλάξουν την σύνθεση της Κ.Ε. και να έδραιώσουν έτοι την έπιβολή τους στο κόμμα. Μήπως κατόπιν το Γραφείο της Κ.Ε. του έσωτερικού, σε μία φάση που είχε μόν ταχθεί κατά της «12ης Όλομέλειας», αλλά μιλούσε για εύθύνες και της μίας και της άλλης μερίδας της Κ.Ε. τού έξωτερικού σχετικά με τη διάσπαση, δεν έκαμε άπεγνωσμένες προσπάθειες για σύγκληση Όλομέλειας της Κ.Ε. με την νόμιμη σύνθεσή της προς το σκοπό της άποκατάστασης της ένότητας του Κόμματος; Άποδείχτηκε από τα πράγματα πως οι προσπάθειες ήτανε χαμένες καιρός.

Άναπόφευκτη έκανε τη διάσπαση το γεγονός ότι, σε μία μακρόχρονη περίοδο προχωρητικής γραφειοκρατικοποίησης της κομματικής καθοδήγησης, κάθε φορά που οι διαφορές στο κόμμα όξύνονταν άκολουθούσε χειροτέρευση του έσωκομματικού καθεστώτος που δεν το διέκρινε άλλωστε πραγματική έσωτερική δημοκρατία. Ό γραφειοκρατικός άυταρχισμός θεωρεί κάθε διαφωνία «εκ του πονηρού» και κρίνει όλα τα μέσα θεμιτά για την έξάλειψη των διαφωνιών και την έξόντωση των διαφωνούντων.

Άς δούμε τώρα ποιές είναι οι διαφορές που παρουσιάστηκαν στο Κόμμα και που έξ αίτίας του άνώμαλου έσωτερικού καθεστώτος όδήγησαν στη διάσπαση του; Οι διαφορές αυτές ξεκινούν από πολλά χρόνια πριν τη διάσπαση. Έκφράζονται από διάφορους συντρόφους άπομονωμένα πάνω στο ένα ή στο άλλο θέμα, στην άρχή όχι με άρκετη σαφήνεια και συνέπεια για ν' άγκαλιάσουν σε συνέχεια το σύνολο των προβλημάτων του κινήματος και να έξελιχτούν σε μία συστηματική αντίθεση στο στείρο δογματισμό που άπετέλεσε βαρεία άρρώστεια του κινήματος με καταστροφικές συνέπειες στην πορεία του.

Α'. Ό δογματισμός δεν κατανοεί πως τόσο στην καθημερινή πάλη για την έπίλυση των άμεσων ζωτικών προβλημάτων του έργαζόμενου Λαού, όσο και στην προώθηση του τελικού σκοπού της εργατικής τάξης, του έπαναστατικού μετασχηματισμού της κοινωνίας, είναι άνάγκη να ξεκινάμε από μια ψύχραιμη άνάλυση των άντικειμενικών συνθηκών, του πραγματικού συσχετισμού των δυνάμεων, του έπιπέδου της άγωνιστικής διάθεσης του Λαού. Στην ιστορία, όπως διδάσκει ή έπιστήμη και έπιβεβαιώνει ή πείρα, δεν μπορούνε να υπερπηδηθούν, με βάση τις ύποκειμενικές μας έπιθυμίες, όλόκληρα στάδια κοινωνικής έξέλιξης. Δέν εκβιάζονται

καταστάσεις με την επαναστατική φρασεολογία. Ούτε βήμα δὲν προχωρήσαμε με την παντοεινή προσμονή της ευκαιρίας για την έφοδο. Ἡ πικρή εμπειρία απορρίπτει την άρχή: "Ἡ ὄλα ἢ τίποτα. Τὸ κόμμα τῆς εργατικῆς τάξης μπορεί νὰ ανταποκριθεῖ στην ἀποστολή του μόνο ὅταν, στηριζόμενο σὲ μιὰ ἐπιστημονικὴ μελέτη καὶ ἀνάλυση τῆς συγκεκριμένης πραγματικότητας, καθορίσει σωστά, σὲ κάθε φάση τῆς ἐξέλιξης, τοὺς στόχους τοῦ κινήματος τῆς ἀναγκαῖες μεταρρυθμίσεις, τῆς ὥριμες στὴ συνείδηση τοῦ Λαοῦ μορφές πάλης, κάνει τοὺς ἀπαραίτητους συμβιβασμοὺς γιὰ νὰ διευκολύνει τὴ συσπείρωση εὐρύτερων κατὰ τὸ δυνατόν κοινωνικῶν δυνάμεων, με σκοπὸ τὴν ἀπομόνωση καὶ συντριβὴ τοῦ κύριου ἀντίπαλου καὶ τὸ ἀνοιγμὰ δρόμου πρὸς τὰ ἐμπρός.

Μερικὰ παραδείγματα πὸν δείχνουν πὸσο ξένος εἶναι ὁ δογματισμὸς πρὸς τὸν ἀπαράβατο αὐτὸ ὄρο γιὰ τὸν καθορισμὸ σωστῆς πολιτικῆς:

1. "Ὅταν τὸ 1963 σὲ μιὰ Ὀλομέλεια τῆς Κ.Ε. καὶ σὲ συνέχεια στὸ Π.Γ. ὁ σ. Π. Δημητρίου διατύπωσε τὴ γνώμη πὸς ἡ εἰρηνικὴ πραγματοποίηση τῆς ἐθνικῆς δημοκρατικῆς ἀλλαγῆς «εἶναι δυνατὴ, βασικά, σὰν βαθμιαία, με ἐνδιάμεσα στάδια καὶ προχωρητικὰ βήματα, ἀλλαγὴ», θεωρήθηκε ὅτι «εἰσάγει καινὰ δαιμόνια».

2. Μετὰ τὴ νίκη τῆς Ε.Κ. στὶς ἐκλογές τοῦ Νοέμβρη 1963 καὶ τοῦ Φλεβάρη 1964, οἱ σ. Ἡλίας Ἡλιοῦ καὶ Λεωνίδας Κύρκος ὑποστήριξαν πὸς στὴν πολιτικὴ μας ἐναντίον τῶν προσπαθειῶν τῶν Ἀμερικανῶν ἱμπεριαλιστῶν καὶ τῆς ντόπιας ἀντίδρασης ν' ἀνατρέψουν τὴ δημοκρατικὴ πορεία, στηριζόμενοι στὴ στρατοκρατία, καίρια σημασία ἀποχτοῦσε τὸ αἶτημα: «Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἀπὸ νατοϊκὸς νὰ μετατραπεῖ σὲ ἐθνικὸ». Ἡ ἀποψη τοὺς ἀποκρούστηκε ἀπὸ τὸ Π.Γ., γιὰτὶ αὐτὸ κακῶς ἱεραρχώντας τοὺς στόχους τοῦ κινήματος, ἐπέμενε πρὶν ἀπ' ὄλα στὸ αἶτημα τῆς νομιμοποίησης τοῦ ΚΚΕ καὶ δὲν καταλάβαινε πὸς στὸ πρόβλημα τοῦ στρατοῦ κρινόταν ἡ τύχη τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ.

3. Ἐνῶ ἡ προώθηση τοῦ ἐκδημοκρατισμοῦ, τότε, ἐξαρτιόταν ἀπὸ τὴν πραγματοποίησιν ὀρισμένων ὥριμων δημοκρατικῶν μεταρρυθμίσεων, ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὸ Π.Γ. ἡ δημοσίευση ἄρθρου τοῦ σ. Καρρᾶ, πὸν τόνιζε τὴ σημασία τέτοιων μεταρρυθμίσεων. Θεωρήθηκε γενικὰ ρεφορμισμὸς ἢ ἀποψη γιὰ τὴν ἀνάγκη καὶ τὸ πραγματοποιήσιμο τέτοιων μεταρρυθμίσεων.

Ἄλλὰ με τέτοια νοοτροπία μποροῦμε, βέβαια, νὰ παραμείνουμε στὴν περήφανη ἀπομόνωσή μας, ἀλλὰ κόμμα μαζῶν, μεγάλη ἐθνικὴ δύναμη δὲν μποροῦμε νὰ γίνουμε.

Β' Ἡ ζωὴ ἀποδείχνει πὸς ἐκτὸς ἀπὸ τὴν εργατικὴ τάξη, τὴν πρωτο-

πόρα τάξη τῆς κοινωνίας καὶ τὴν πολιτικὴ τῆς ἔκφραση, ὑπάρχουν κι' ἄλλες κοινωνικὲς τάξεις καὶ στρώματα, ἐνδιάμεσα, ὀλόκληρες ὀμάδες, πὸν δὲν εἶναι δυνατὸς ὁ διαχωρισμὸς τους σὲ τάξεις καὶ ἀντίστοιχες πολιτικὲς δυνάμεις καὶ ὀργανώσεις, πὸν ἀγωνίζονται καὶ συμβάλλουν στὴν πρόοδο τοῦ τόπου καὶ στὴν προκοπὴ τοῦ Λαοῦ. Περ' ἀπὸ τὴν εργατικὴ τάξη καὶ τὸ φυσικὸ τῆς σύμμαχο, τὴν ἐργαζόμενη ἀγροτιά, πρέπει νὰ ἐξαρθεῖ ὁ νέος ρόλος ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς, τῆς διανόησης καὶ τῆς τέχνης, πὸν σημαντικὰ τμήματά τῆς προσεγγίζουν τοὺς ὄρους ἐργασίας καὶ ζωῆς τῶν ἐργαζομένων καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, τῆς νέας γενιάς. Στὴν ἐποχὴ μας ἡ κοινωνικὴ βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ διευρύνεται σὲ σημαντικό βαθμὸ.

Εἶναι γνωστὸ πὸς οἱ θεμελιωτὲς τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, καταπολέμησαν τὴ Λαοσαλικὴ θεωρία πὸς ὅσοι δὲν ἀνήκουν στὴν εργατικὴ τάξη ἀποτελοῦνε «συμπαγὴ ἀντιδραστικὴ μάζα». Καὶ ὁ Λένιν, ἀποκρούοντας τὸν ἀριστερισμὸ, τόνιζε: «Οἱ διαφορὲς ἀνάμεσα στοὺς Τσώρτοιλ καὶ Λόυδ Τζώρτζ —αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ ὑπάρχουν σὲ ὄλες τῆς κῶρες με ἀσήμαντες ἐθνικὲς διαφορές— ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, ἔπειτα ἀνάμεσα στοὺς Χέντερσον καὶ στοὺς Λόυδ Τζώρτζ, εἶναι ὀλότελα ἀσήμαντες καὶ μικρὲς ἀπὸ τὴν ἀποψη τοῦ «καθαροῦ», δηλαδὴ τοῦ ἀφηρημένου κομμουνισμοῦ, δηλαδὴ τοῦ κομμουνισμοῦ πὸν δὲν ὠρήμασε ἀκόμα γιὰ τὴν πρακτικὴ μαζικὴ πολιτικὴ δράση. Ἀπὸ τὴν ἀποψη, ὅμως, αὐτῆς τῆς πρακτικῆς δράσης τῶν μαζῶν, οἱ διαφορὲς αὐτὲς εἶναι πολὺ, πάρα πολὺ σπουδαῖες».

Οἱ δικοὶ μας δογματικοὶ ἀποδείχτηκαν ἀνίκανοι νὰ κάνουν τὴν ἀναγκαίαν αὐτὴ διάκριση ἀνάμεσα στὰ ἀστικὰ κόμματα. Ἐβλεπαν π.χ. οὐσιαστικὰ στὴν Ε.Κ. τὸ ἄλλο, τὸ ἐφεδρικὸ κόμμα τῆς ὀλιγαρχίας, ταύτιζαν με τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη μορφή τὴν Ε.Κ. με τὴν Ε.Ρ.Ε. Ἐμεῖς, ἀντίθετα, προσπαθοῦσαμε νὰ παρακολουθήσουμε τῆς διαφοροποιήσεις πὸν συντελοῦνταν στὰ κόμματα πὸν χαρακτηρίστηκαν, ὄχι χωρὶς λόγο, κόμματα τοῦ Κέντρου. Χωρὶς νὰ παραβλέπουμε πὸς στὴν Ε.Κ., στὴν κορυφὴ κυρίως, ὑπῆρχανε κύκλοι πὸν εἶχαν δεσμοὺς με τὴν ἑλληνικὴ ὀλιγαρχία καὶ τὸ ξένο κεφάλαιο, ὑποστηρίζαμε πὸς ἡ Ε.Κ. ἐκφράζει, βασικά, τὰ συμφέροντα τοῦ μὴ μονοπωλιακοῦ τμήματος τῆς ἀστικῆς τάξης, εἰδικὰ τῆς μεσαίας ἀστικῆς τάξης πὸν ἔρχεται σὲ ἀντίθεση με τὸ ξένο μονοπωλιακὸ κεφάλαιο καὶ με τὴ συνυφασμένη μαζί του ντόπια ὀλιγαρχία.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰσχυριστεῖ, πὸς ἡ ἀδυναμία σωστοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Ε.Κ. δὲ δσκολεῖε τὸν καθορισμὸ σωστῆς στάσης ἀπέναντί τῆς; Τὸ Γραφεῖο τῆς Κ.Ε. τοῦ ἐσωτερικοῦ, τὸ 1965, προειδοποιοῦσε τὸ Π.Γ. πὸς τὰ πράγματα δείχνουν πὸς πᾶμε γιὰ σύγκρουση τῆς κυβέρνησης Γ.Παπανδρέου με τὸ Παλάτι. Τὸ Π.Γ. ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ἀντίληψη πὸς δὲν ὑπάρ-

χει διαφορὰ πραγματικὴ μεταξὺ Ε.Κ. καὶ Ε.Ρ.Ε., δὲν ἔβλεπε τέτοια σύγκρουση καὶ στὶς παραμονὲς τοῦ παλατιανοῦ πραξικοπήματος, τοῦ Ἰούλη τοῦ 1965, ἔδινε γραμμὴ μὲ τὴ «Φωνὴ τῆς Ἀλήθειας» καταψήφισις τῆς Ε.Κ. στὴ Βουλὴ. Εὐτυχῶς, τὸ Γραφεῖο τῆς Κ.Ε. τοῦ ἑσωτερικοῦ, δὲν πῆρε ὑπ' ὄψη του τὴ γραμμὴ αὐτή. Ἡ «11η Ὀλομέλεια» τῆς Κ.Ε. (Ἰούνης '68), ἀναγνώριζε πὼς δὲν εἶδαμε ὅτι δξύνονταν ἡ ἀντίθεση Κέντρου - Δεξιᾶς, ὅτι ἀποτύχαινε ἡ προσπάθεια τῆς ἀντίδρασης νὰ στηρίξει τὴν πολιτικὴ τῆς σ' ἓνα συμβιβασμὸ Κέντρου -- Δεξιᾶς. Δὲν εἶδαμε καὶ δὲν ἐχτιμήσαμε τὶς διαφοροποιήσεις ποὺ συντελοῦνταν στὴν Ε.Κ. πρὸς ὄφελος τῆς ἀριστερῆς τῆς πτέρυγας. Ἡ δογματικὴ νοοτροπία θεωροῦσε ἀπλὴ δημαγωγία τὶς διακηρύξεις καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Α. Παπανδρέου. Δὲν ἔβλεπε πὼς μὲ τὶς διαφοροποιήσεις ποὺ συντελοῦνταν στὴν Ε.Κ., αὐτὴ δὲν ἀποτελοῦσε γιὰ τοὺς ἀμερικανοὺς ἱμπεριαλιστὲς ἐγγύηση, πράγμα ποὺ ἐνίσχυε τὸν προσανατολισμὸ τους πρὸς τὴ δικτατορία.

Γ' Μὲ τὴν νηφάλια ἀνάλυση τῆς συγκεκριμένης κατάστασης κάθε φορὰ καὶ μὲ τὸ σωστὸ προσδιορισμὸ τῆς διάταξης τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων καὶ τοῦ ρόλου τῶν ἀντίστοιχων πολιτικῶν κομμάτων σὲ κάθε φάση καὶ στάδιο ἐξέλιξης, συνδέεται τὸ καίριο πρόβλημα τῆς ἐνότητας καὶ τῶν συμμαχιῶν τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Στὸ πρόβλημα αὐτὸς ἐμεῖς ξεκινᾶμε ἀπὸ τὶς ἀκόλουθες ἀρχές:

α) Μποροῦμε πάντα, κατὰ κανόνα, καὶ τὸν πῶς μεγάλο κίνδυνο καὶ τὸν πῶς ἰσχυρὸ ἀντίπαλο ἀκόμα, νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσουμε, ἂν κατορθώσουμε νὰ συγκεντρώσουμε ἐναντίον τους πολλὰ πυρὰ.

β) Ἡ ἐπίτευξη ἐνότητας δράσης κατὰ τὸ δυνατὸν εὐρύτερων κοινωνικῶν δυνάμεων, σὲ κάθε φάση καὶ στάδιο τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης, ἐπιτρέπει νὰ γίνουν σίγουρα καὶ σταθερά, οἱ ὥριμες στὴ συνείδηση τοῦ Λαοῦ κοινωνικὲς ἀλλαγές καὶ νὰ γίνουν μάλιστα μὲ τὸ λιγώτερο κατὰ τὸ δυνατὸν, κόστος. Δὲν ἀποτελεῖ καθόλου ἐνδειξη ἀδυναμίας ἡ ἐπιμονή μας στὴν πολιτικὴ τῆς ἐνότητας. Ὁ Γραμματέας τοῦ Ἰταλικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, τονίζει, πὼς οἱ Ἴταλοι κομμουνιστὲς δὲν θέλουνε νὰ προχωρήσουνε στὶς ριζικὲς διαρθρωτικὲς ἀλλαγές, μὲ μὴ ἀπλὴ πλειοψηφία τοῦ 51%, ἀλλὰ μὲ πολὺ μεγάλη πλειοψηφία, γιὰ τὸ μόνον ἔτσι θὰ βαδίσει πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἡ ἰταλικὴ κοινωνία, μὲ λιγώτερο ἐπώδυνο τρόπο.

γ) Ἡ ἐνότητα δράσης καὶ οἱ συμμαχίες, δὲν σημαίνουν καθόλου ἀπώλεια τῆς αὐτονομίας, τῆς αὐτοτέλειας καὶ τῆς ἰδιαίτερης προσωπικότητος τῶν διαφόρων κομμάτων. Ἀλλὰ ἀπλῶς ἰσοτίμη συνεργασία πάνω στὰ σημεῖα τῶν προγραμμάτων τους ὅπου ὑπάρχει σύμπτωση. Ἡ συνεργασία ἰσοτίμων

πολιτικῶν δυνάμεων, δὲ συμβιβάζεται μὲ ὀποιαδήποτε τάση ἐνὸς κόμματος νὰ κηδεμονεύσει τὰ ἄλλα. Δὲ σημαίνει ἡ συνεργασία ἐπιδίωξη τοῦ ἐνὸς νὰ γελᾷ τὸν ἄλλον. Τέτοια ἐπιδίωξη προδίδει ὑποανάπτυξη στὴν πολιτικὴ. Γερὴ καὶ γόνιμη εἶναι ἡ συνεργασία ὅταν στηρίζεται στὰ κοινὰ συμφέροντα τῶν τάξεων καὶ τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων ποὺ ἐκπροσωποῦν τὰ διάφορα κόμματα. Ἀπὸ τὴν τέτοια συνεργασία ὀφελημένες βγαίνουν ὅλες οἱ πλευρὲς καὶ τὸ σπουδαιότερο, ὑποβοηθεῖται ἡ πρόοδος τοῦ τόπου.

δ) Ὁ ἡγετικὸς ρόλος τῆς ἐργατικῆς τάξης δὲν ἐπιβάλλεται καὶ δὲν προωθείται μὲ τὴν φορτικὴ διακήρυξη τῆς ἱστορικῆς τῆς ἀποστολῆς. Ἀναγνωρίζεται καὶ καταξιώνεται μὲ τὴν διορατικότητά τῆς ἐξοπλισμένης μὲ τὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ θεωρία πρωτοπορείας τῆς καὶ τὴ σωστὴ τῆς πολιτικῆς. Μὲ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας καὶ τὴν ἀφοσίωση τῆς ἐργατικῆς τάξης στὴν ὑπόθεση ὅλου τοῦ Λαοῦ, μὲ τὴν ὀργανωτικότητά τῆς, στὴ διεξαγωγὴ ἀποτελεσματικῆς πάλης γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν συμμαχικῶν τῆς. Μὲ τὴν ἐπιμονή τῆς καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητά τῆς στὴ συγκέντρωση ὅλων τῶν εὐρύτερων κοινωνικῶν δυνάμεων στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴ Δημοκρατία καὶ τὸ Σοσιαλισμὸ.

Ὁ δογματισμὸς κι ὅταν στὰ λόγια παραδέχεται τὶς σωστὲς θέσεις στὸ ζήτημα τῶν συμμαχιῶν, στὴν πράξη τὶς καταπατεῖ, γιὰ τὸ βάθος, τὴν πολιτικὴ τῶν συμμαχιῶν τὴν ἀντιλαμβάνεται ὡς κηδεμονία καὶ ἔλεγχος τῶν συμμαχικῶν, στὸ ὄνομα τοῦ «ἡγετικοῦ ρόλου τῆς ἐργατικῆς τάξης». Καὶ ὅταν, ὅπως εἶναι φυσικὸ, δὲν πετυχαίνει πραγματικὲς, ἰσοτίμες συμμαχίες, ὑπαρκτῶν δυνάμεων, δὲν διστάζει νὰ καταφεύγει σὲ πλαστὰ σχήματα.

Οἱ δογματικὲς ἀντιλήψεις ἀποτελοῦν ἐμπόδιο γιὰ κάθε προώθηση τῆς πολιτικῆς τῶν συμμαχιῶν. Μερικὰ παραδείγματα:

α) Σ' ὅλη τὴν περίοδο τῆς δημοκρατικῆς ἀντίστασης, μετὰ τὸ ἐκλογικὸ πραξικόπημα τοῦ 1961, ἡ ἀντιδραστικὴ δεξιὰ ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ ἐμποδίσει κάθε μορφή ἐνότητας, συμπαρατάξης ἢ ὀποιασδήποτε παράλληλης δράσης Ἀριστερᾶς καὶ Ε.Κ. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ πρόβαλλε καὶ τόνιζε ὅτι ἐχώριζε καὶ τότε τὴν Ε.Κ. ἀπὸ τὴν Ἀριστερά. Ἡ Ε.Κ. συχνὰ ἔπεφτε στὴν παγίδα. Ὅσοι τὴ σημείωναν αὐτὴ τὴν ταχτικὴ τῆς δεξιᾶς καὶ τόνιζαν τὴν ἀνάγκη νὰ προβάλλουμε ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἐνώνουν μὲ τὴν Ε.Κ. κατὰ τῆς Δεξιᾶς, κατηγοροῦνταν ἀπὸ τὴ δογματικὴ ὁμάδα πὼς τείνουνε νὰ μετατρέψουνε τὴν Ἀριστερὰ σὲ οὐρὰ τοῦ Κέντρου.

β) Ἡ δογματικὴ ὁμάδα δὲν δίστασε νὰ κατηγορήσει τὸ σ. Λεωνίδα Κύρκο, ποὺ σὲ συζητήσεις μὲ τὸ Π.Γ. ἐπέμενε στὴν ἀνάγκη νὰ βρεθεῖ τρόπος συνεργασίας τῆς Ἀριστερᾶς μὲ τὴν ὁμάδα Α. Παπανδρέου, πὼς «ἐρωτοτροπεῖ» μὲ τὴν Ε.Κ.!

γ) Ἡ Ὀλομέλεια τῆς Κ.Ε. πρὶν τὶς ἐκλογὲς τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1963, παρὰ τὴν ἀρχικὴ ἀντίδραση τῆς δογματικῆς ὁμάδας, ἀποφάσισε νὰ μὴν ὑποβάλουμε ὑποψήφιους στὶς ἐκλογικὲς περιφέρειες, ὅπου ἡ ξεχωριστὴ κάθοδος τῆς Ἀριστερᾶς στὶς ἐκλογὲς μποροῦσε νὰ καταλήξει σὲ ἐπικράτηση τῶν ὑποψηφίων τῆς Δεξιᾶς. Τὸ Π.Γ., ὅμως, μὲ διάφορες προφάσεις, παραβίασε τὴν ἀπόφαση τῆς Κ.Ε.

δ) Στὴν περίφημη ὑπόθεση «ΑΣΠΙΔΑ», πού ἂν δὲν ὑπῆρξε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος σκηνοθεσία, ἀποτελοῦσε μιὰ πρώτη ἀπλῶς προσπάθεια ἀντίδρασης δημοκρατικῶν ἀξιοματικῶν στὸ φασιστικὸ σύνδεσμο «ΙΔΕΑ», ἢ «Φωνὴ τῆς Ἀλήθειας» ταύτιζε «ΑΣΠΙΔΑ» καὶ «ΙΔΕΑ», χαρακτηρίζοντας τὴν κίνηση «ΑΣΠΙΔΑ» ἐξ ἴσου στρατοκρατικὴ - δικτατορικὴ.

ε) Ἡ συμφωνία ΠΑΜ - ΠΑΚ - ΔΑ ὑπῆρξε γεγονός ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, πού γέννησε πολλὰς ἐλπίδες γιὰ ἕνα ἀποτελεσματικὸ συντονισμὸ τῆς δράσης τῶν κυριώτερων ἀντιποτασιακῶν ὁργανώσεων. Ὅλοι καιρέτησαν τὸ γεγονός, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν δογματικὴ ὁμάδα, πού ἔφτασε στὸ σημεῖο νὰ μὴν ἀναγνωρίζει τὸ σ. Μπριλλάκη ὡς ἐπρόσωπο τοῦ ΠΑΜ στὸ ἐξωτερικόν, παρὰ τὴν σχετικὴ ἀνακοίνωση τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΠΑΜ καὶ νὰ διορίσει αὐτὴ αὐθαίρετα, ἄλλο ἀντιπρόσωπο τοῦ ΠΑΜ στὸ ἐξωτερικόν! Ἄς σημειωθεῖ, πῶς ἡ δογματικὴ ὁμάδα, γιὰ τὸ ΠΑΜ, διαπίστωσε στὴ 12ῃ Ὀλομέλεια, πῶς ἀποτελεῖ «μέτωπο στὸ ὅποιο μετέχουν ἡ Ἀριστερά, ὀρισμένα στελέχη τῆς Ε.Κ. καὶ ἄλλοι πατριῶτες». Σὲ συνέχεια, γιὰ ἕνα χρονικὸ διάστημα παρουσίασε, γιὰ ἀντιπερισπασμὸ στὴ συμφωνία ΠΑΜ - ΠΑΚ - ΔΑ, κάποιον δῆθεν μέτωπο καὶ τέλος προχώρησε στὸ διορισμὸ μιᾶς «ΚΕ τοῦ ΠΑΜ» ὡς ἀντίπραξη στὸ νόμιμο Ἐθνικὸ Συμβούλιον τοῦ ΠΑΜ.

Δ' Διακηρύξαμε καὶ διακηρύσσουμε πῶς τὸ ΚΚΕ (ἔστω.) εἶναι ἀποφασισμένον νὰ σεβαστεῖ τὴ θέληση τῆς πλειοψηφίας τοῦ Λαοῦ. Ἐπιδιώκει νὰ πραγματοποιηθεῖ, μὲ δημοκρατικὰς διαδικασίας, ἡ πρόοδος πρὸς τὴν δημοκρατικὴ καὶ σοσιαλιστικὴ ἀναγέννηση τοῦ τόπου, μὲ κατάφαση τῆς πλειοψηφίας τοῦ Λαοῦ σὲ κάθε βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός. Δὲν ἀποβλέπει καθόλου, ὅπως τὸ κατηγοροῦν οἱ ἀντίπαλοί του, νὰ ἐπιβληθεῖ δυναμικά, ὡς μειοψηφία πάνω στὴν πλειοψηφία. Δὲν παραγνωρίζουμε πῶς ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ δυσπιστία καὶ προκαταλήψεις ἐναντίον μας καὶ δὲν ἀρνούμαστε καὶ τὶς δικές μας εὐθύνες σ' αὐτό. Ἀλλὰ εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ ἐπεξεργαστοῦμε ἀπὸ κοινῆς μὲ τὶς προοδευτικὰς καὶ μὲ ὅλες τὶς δημοκρατικὰς καὶ ἀντιδικτατορικὰς δυνάμεις ἕνα δημοκρατικὸ Σύνταγμα, πού θὰ κατοχυρῶναι τὸ σεβασμὸ τῆς λαϊκῆς θέλησης καὶ θὰ θεσμοθετήσῃ ὅλες ἐκεῖνες τὶς ἐγγυήσεις πού θὰ ἀποκλείουν σὲ ὅποιαδήποτε μειοψηφία νὰ ἐπιβληθεῖ πάνω στὴν πλειοψηφία. Ἐνα Σύνταγμα πού θὰ θέσει τέρμα στὴν αὐτο-

δύναμη ἐξουσία τοῦ στρατοῦ πού θὰ πρέπει νὰ ἐξαρτιέται ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία καὶ ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν πού ἐκλέγει καὶ ἐλέγχει ἡ ἀντιπροσωπεία αὐτή. Θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλεύθερη λειτουργία καὶ δράση ὅλων τῶν κομμάτων, ἐκτὸς τῶν φασιστικῶν, θὰ ἐξαλείψῃ κάθε εἶδους διάκριση σὲ βάρος πολιτῶν καὶ κομμάτων. Θὰ προβλέπῃ αἰρετὰ ὄργανα α' καὶ β' βαθμοῦ αὐτοδιοίκησης μὲ πλατεῖα δικαιοδοσία ὡς θεσμοὺς δημοκρατικῆς ἀποκέντρωσης. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ κράτος καὶ αὐτόνομα ἀπέναντι στὰ κόμματα συνδικάτα τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἀγροτικὸς συνεταιρισμὸς, ἐπαγγελματικὲς ὁργανώσεις τῶν διαφόρων στρωμάτων, συλλόγους ἐπιστημόνων, φοιτητικὰς καὶ ἄλλας ὁργανώσεις τῆς νεολαίας, γυναικεῖες ὁργανώσεις, ὡς βάρη καὶ στηρίγματα τῆς Δημοκρατίας πού θὰ προωθήσουν τὴν ὑλοποίησιν τοῦ ἐπιταχτικῆς αἰτήματος τῆς ἐποχῆς μας, τῆς λαϊκῆς συμμετοχῆς στὴ διεύθυνση τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κράτους.

Μέσα σ' ἕνα καθεστῶς ἐλεύθερης κυκλοφορίας καὶ πάλης ἰδεῶν, ἐλεύθερου εἰρηνικοῦ ἀνταγωνισμοῦ κομμάτων, εἴμαστε πεισμένοι, πῶς τὸ κόμμα μας πού ἐκφράζει τὰ συμφέροντα καὶ τοὺς πόθους τῶν ἐργαζομένων — κι αὐτὸ θὰ τὸ κατορθώσῃ μὲ μεγαλύτερη πληρότητα ὅσο γρηγορώτερα προχωρήσῃ στὴν ἀνανέωση καὶ τὸν ἐκουγκρονισμό του — θ' ἀναδειχτεῖ σὲ ἀποφασιστικὴ ἐθνικὴ δύναμη.

Ἡ κυρίαρχη μονοπωλιακὴ ὀλιγαρχία εἶναι πού φοβᾶται καὶ ἐχθρεύεται τὴν Δημοκρατία καὶ τὶς δημοκρατικὰς διαδικασίας. Ἡ ἐργατικὴ τάξις καὶ ὅλος ὁ ἐργαζόμενος Λαὸς ἀποτελοῦν τὴν πῶδ συνειπή καὶ τὴν πῶδ ἀποφασιστικὴν δύναμιν τῆς Δημοκρατίας. Δικὴ τους σημαία εἶναι ἡ Δημοκρατία καὶ ἡ Ἐλευθερία. Ὅσο πληρέστερα ἐκφράζει τὸ κόμμα μας τὰ θεμελιακὰ συμφέροντα, τὰ ἰδεώδη καὶ τοὺς πόθους τῆς ἐργατικῆς τάξης, τόσο πῶδ ἀποφασιστικὸς σημασιόφορος τῆς Δημοκρατίας ἀναδεικνύεται, μιᾶς Δημοκρατίας, πού μὲ τὴν ὀλοένα μεγαλύτερη συμμετοχὴ τοῦ Λαοῦ, βαθαίνει καὶ εὐρύνεται πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς μετατροπῆς τῆς σὲ οικονομικὴ καὶ κοινωνικὴ Δημοκρατία καὶ ὁλοκληρώνεται καὶ στεφανώνεται μὲ τὸ Σοσιαλισμὸ.

Καὶ ἀναρωπιέται κανεὶς, γιὰ τὸ Κ.Κ.Ε. (ἔστω.) ἀποφεύγει τὴ σαφήνεια πάνω στὰ κεφαλαιώδη αὐτὰ προβλήματα; Ποῖόν βοηθαεῖ μὲ τὴν παράλειψιν αὐτή;

Ε' Ἀκόμη ἀπὸ τὸ 7ο Συνέδριον τῆς ΚΔ, τὸ 1935, ἀναγνωρίστηκε πῶς τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα δὲν ἦταν δυνατό νὰ καθοδηγοῦνται ἀπὸ ἕνα διεθνὲς κέντρο. Οἱ διεθνεῖς συσκέψεις τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων, μετὰ τὸ δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, ὑπογράμμισαν ἰδιαίτερα πῶς εἶναι ἀνάγκη κάθε κομμουνιστικὸν κόμμα, ἔχοντας ὁδηγὸν τὴν μαρξιστικὴν μέθοδον, νὰ ἐπεξεργάζεται αὐτοτελῶς, μὲ βάση τὴν συγκεκριμένην πραγματικότητα

καὶ τὶς ἰδιομορφίες, τὶς ἐθνικὲς, τὴν πολιτικὴ του. Μόνο μ' αὐτὸ τὸν ὄρο θὰ ἦταν δυνατόν τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα νὰ χαράξουν σωστὴ γραμμὴ καὶ νὰ μετατραποῦνε σὲ μεγάλη ἐθνικὴ δύναμη, σὲ κάθε χώρα. Ἡ αὐτοτέλεια καὶ ἰσοτιμία ὄλων τῶν κομμάτων στὴν ἀδελφότητα τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων, ἢ μὴ ἀνάμιξη τοῦ ἑνὸς στὰ ἑσωτερικὰ τοῦ ἄλλου, ὄχι μόνο δὲν ἀντιστρατεύονται τὸν προλεταριακὸ διεθνισμό, ἀπεναντίας ἀποτελοῦν ἀπαραίτητη προϋπόθεσή του. Ὁ Ἔνγκελς, ἔλεγε, πὼς «τὸ διεθνὲς κίνημα τοῦ προλεταριάτου μπορεῖ νὰ ὑπάρξει μόνο μεταξὺ αὐτόνομων ἐθνῶν». Καὶ σήμερα συνειδητοποιεῖται ὀλοένα εὐρύτερα πὼς ἡ ἐνότητα τοῦ παγκοσμίου κομμουνιστικοῦ κινήματος, πὸ πῆρε στὴν ἐποχὴ μας πρωτοεῖδοτη ἔχταση καὶ ἀντιμετωπίζει, στὶς διάφορες χώρες, μεγάλη ποικιλία προβλημάτων, εἶναι δυνατὴ μόνο πάνω στὴ βάση τῆς διαφορότητας καὶ τῆς ποικιλίας.

Τὸ Κ.Κ.Ε. (ἔσωτ.) πιστεύει πὼς μόνο πάνω σ' αὐτὴ τὴν βάση μπορεῖ τὸ κομμουνιστικὸ κίνημα νὰ ριζώσει στὸ ἐθνικὸ ἔδαφος, νὰ παύσει νὰ ἐπιζητεῖ ν' ἀντιγράψει θέσεις ἄλλων κομμάτων καὶ ἄλλων ἐποχῶν, νὰ γίνῃ ἓνα κίνημα πὸ τίποτα τὸ ἐθνικὸ δὲν θὰ τοῦ εἶναι ξένο, νὰ χαράξῃ σωστὴ πολιτικὴ, μὲ βάση τὴν ἐλληνικὴ πραγματικότητα, ν' ἀνταποκριθεῖ στὴν ἀποστολή του, σὰν ἀποφασιστικὸς μοχλὸς στὴ δημοκρατικὴ καὶ σοσιαλιστικὴ ἀναγέννηση τοῦ τόπου. Ἐνῶ ὅμως ὅλα τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα ἀναγνώρισαν στὶς διεθνεῖς συσκέψεις πὼς δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ στὶς σημερινὲς συνθήκες, διεθνὲς κέντρο τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος, μερικὰ δὲν παύουν νὰ ἐπεμβαίνουν στὰ ἑσωτερικὰ ἄλλων κομμάτων. Μιὰ τέτοια ἐπέμβαση στὸ κόμμα μας ἀποτέλεσε ἡ περίπτωση ἀδελφοῦ κόμματος, πὸ ἔστειλε, στὶς παραμονὲς τῆς «12ης Ὀλομέλειας», γράμμα, ὅπου λέγεται: «Ἡ ζωὴ ἐπιβεβαίωσε τὴν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς γραμμῆς πὸ ἐπεξεργάστηκε τὸ κόμμα στὴν 9η καὶ στὴν 10η Ὀλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.». Ἐνῶ, ἀκριβῶς, αὐτὴ ἡ πολιτικὴ, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τῆς δικτατορίας, μπῆκε ὑπὸ ἀμφισβήτηση καὶ ἐπρόκειτο νὰ κριθεῖ στὴν «12η Ὀλομέλεια», ἔρχεται ἡ ΚΕ ἑνὸς ἄλλου κόμματος νὰ προκαταλάβῃ τὸ κόμμα.

Ἀκολούθησε ἡ ἐνοπλὴ ἐπέμβαση στὴν Τσεχοσλοβακία, πὸ ὄξυνε παραπέρα τὴν κρίση στὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὰ κομμουνιστικὰ κόμματα. Κι ἐμεῖς, μαζί μὲ τὴν πλειοψηφία τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων τῆς Δύσης, πὸ στὸ παράδειγμα τῆς Τσεχοσλοβακίας εἶδαμε καὶ χαιρετίσαμε τὴν ἀναζωογόνηση τοῦ γνήσιου δημοκρατισμοῦ καὶ ἀνθρωπισμοῦ, πὸ εἶναι ἡ βαθύτερη οὐσία τῆς ἰδεολογίας μας, καταδικάσαμε τὴν ἐπέμβαση αὐτή.

Ἡ ἐπιμονὴ μας στὴν ἀνάγκη τοῦ ἀπόλυτου σεβασμοῦ τῆς αὐτοτέλειας τῶν κομμάτων καὶ τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας τῶν κρατῶν, δὲν ἀποτελεῖ, ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ δογματισμὸς, ἐνδειχτὴ ἐθνικιστικῆς στενότητας. Δείχνει

μόνο στὸ ζήτημα τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας, πόσο μεγάλη εὐαισθησία μᾶς διακρίνει μαζί μὲ ὅλο τὸ ἔθνος, ἓνα ἔθνος πὸ ἀγωνίζεται μὲ πάθος νὰ ἀπαλλαχτεῖ ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση τοῦ ξένου ἱμπεριαλισμοῦ. Ὁ Λένιν τόνιζε τὴν ἀνάγκη ν' ἀποφευχτοῦνε στὸ ἐθνικὸ πρόβλημα λάθη πὸ μπορούσαν νὰ θέσουν ὑπὸ ἀμφισβήτηση τὴν εὐλικρίνεια τῆς ἀρχῆς μας γιὰ αὐτοδιάθεση τῶν ἐθνῶν. Προσβολὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ὑπῆρξε ἡ ἐπέμβαση στὴν Τσεχοσλοβακία πὸ ἔδωσε καὶ ἐπιχειρήματα στὸν ἐχθρὸ ἐναντίον μας, σὲ μιὰ ἐποχὴ πὸ ἓνα ἀκατανίκητο ἀντιἱμπεριαλιστικὸ κίνημα γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία καὶ κυριαρχία συγκλονίζει τὸν κόσμο.

ΣΤ' Ὁ δογματισμὸς ἀποκρούοντας τὴν ἀντίληψη τοῦ κόμματος σὰν ὀργανισμοῦ πὸ οἰκοδομεῖ πάνω σὲ δημοκρατικὲς ἀρχὲς τόσο τὴν ἑσωτερικὴ του ζωὴ καὶ λειτουργία, ὅσο καὶ τὶς σχέσεις του μὲ τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ ὅλο τὸ λαὸ, θεωρεῖ τὸ κόμμα στενὴ ὀμάδα «ἐκλεκτῶν», ἀποσπασμένων ἀπὸ τὶς μάζες, μὲ αὐταρχικὸ ἑσωτερικὸ καθεστῶς. Ἡ ὀμάδα αὐτὴ τῶν «ἐκλεκτῶν», θεωρώντας μόνο τὸν ἑαυτὸ τῆς ἱκανὸ νὰ συλλαμβάνει καὶ νὰ κατέχει τὴν «ἀπόλυτη» ἀλήθεια τοῦ μαρξισμοῦ, κρίνει κάθε διαφορετικὴ ἄποψη σὰν ὑπονόμηση καὶ ἄρνηση τοῦ μαρξισμοῦ καὶ δὲν διστάζει νὰ χρησιμοποιήσει ὅποιαδήποτε μέσα γιὰ τὴν ἐξάλειψή της καὶ τὴν ἐξόντωση τῶν φορέων της.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ στάση τῆς δογματικῆς ὀμάδας ἀπέναντι στὴν Ε.Δ.Α., πὸ περιέκλεινε δεκάδες χιλιάδες κομμουνιστές. Αὐτὴ ὅμως ἐπέμενε νὰ ὀργανώσει μόνο μερικὲς ἑκατοντάδες «σίγουρους» κομμουνιστές καὶ τὴν καταπληχτικὴ πλειοψηφία τοὺς καταδίκασε στὴ θέση τῶν κομμουνιστῶν δεύτερης κατηγορίας, πὸ δὲν εἶχανε δικαίωμα νὰ σκεφτοῦν καὶ νὰ συμμετέχουν στὴ λήψη τῶν ἀποφάσεων, ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ ἐκτελοῦν τὶς ἀποφάσεις πὸ ἔπαιρναν ἄλλοι. Ἐτοι, ἡ δογματικὴ ὀμάδα ὑπολόγιζε πὸς θὰ μπορούσε νὰ διατηρήσει τὸν ἔλεγχό της στὸ μαχόμενο τμήμα τοῦ κόμματος στὴν Ἑλλάδα, πὸ κατὰ τὴ γνώμη της, ἔδειχνε τάσεις ἀλλαγῆς τοῦ ἀπὸ τὴν κηδεμονία της. Τὸ νόημα τῆς 8ης Ὀλομέλειας τοῦ 1965 γιὰ τὴ δημιουργία κομματικῶν ὀμάδων τοῦ Κ.Κ.Ε. μέσα στὴν Ε.Δ.Α. αὐτὸ ἦταν.

Στὸ τμήμα τῆς Κ.Ε. τοῦ ἑσωτερικοῦ δυὸ μέλη της, οἱ σύντροφοι Νίκος Καρρᾶς καὶ Σπύρος Λιναρδάτος, καταψήφισαν τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τῆς 8ης Ὀλομέλειας τοῦ 1965. Ἐπειδὴ ὁ δεύτερος χαρακτήρισε ἄχρηστες καὶ ἐπικίνδυνες τὶς ὀμάδες αὐτὲς καὶ ἐπέμενε στὴ γνώμη πὸς ἡ Ε.Δ.Α. πρέπει νὰ μετατραπῇ σὲ μαρξιστικολενινιστικὸ κόμμα, ὁ Κολιγιάννης ἔβαλε ζήτημα γιὰ τὸ σύντροφο αὐτό, ἂν μπορεῖ νὰ παραμείνει καὶ ἀπλὸ μέλος τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἄς σημειωθεῖ πὸς τὸ ΠΙ' τῆς ΚΕ τοῦ Κ.Κ.Ε., ὅταν πρὶν τὴν Ὀλομέλεια ἔβαλε σὲ μιὰ προκαταρκτικὴ συζήτηση τὸ ζήτημα τῆς λύσης τοῦ ὀρ-

γανωτικού κομματικού προβλήματος, σε όρισμένα στελέχη, μιὰ ἀπὸ τὶς ἐκδοχὲς ποὺ πρότεινε, γιὰ δυνατὴ ἐπιλογή, ἦταν καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς Ε.Δ.Α. σὲ μαρξιστικολενινιστικὸ κόμμα.

Ὅταν μετὰ τὴ δικτατορία μῆκε καθῆκον νὰ δημιουργηθοῦν ὀργανώσεις τοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴ Δ. Εὐρώπη, τὸ ΠΓ ὅπου πλειοψηφούσε ἡ δογματικὴ ὁμάδα, προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλει τὸν ἀποκλεισμὸ τῶν διαφωνούντων ἀπὸ τὸ κόμμα. Στὴν ἀπόφασί του τῆς 3.10.1967, λέγεται: «Μέλη τοῦ κόμματος θὰ γίνουν ὅσοι συμφωνοῦν μὲ τὶς ἀρχὲς τοῦ κόμματος, τὸ πρόγραμμά του καὶ τὴν πολιτικὴ του καὶ ἔχουν ὅλα τὰ προσόντα». Εἶναι γνωστὸ, πῶς τὸ καταστατικὸ κανενὸς κόμματος δὲν βάζει ὄρο γιὰ τὴν εἰσοδοχὴ στὸ κόμμα καὶ τὴ συμφωνία μὲ τὴν πολιτικὴ κάθε φορὰ τοῦ κόμματος.

Ὁ δογματισμὸς, προσπάθησε νὰ παρουσιάσει τὴν ἀντίληψί του γιὰ τὸ κόμμα σὰν τὴ μόνη λενινιστικὴ. Ὁ Λένιν ὅμως ἀπέκρουε πάντα τὴν ἀντίληψη τοῦ στενοῦ κόμματος. «Δὲν πρέπει νὰ νομίζουμε, τόνιζε, ὅτι οἱ κομμουνιστικὲς ὀργανώσεις πρέπει νὰ ἀποτελοῦνται μόνο ἀπὸ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπαναστάτες. Μᾶς χρειάζονται οἱ ποικίλλες ὀργανώσεις, ὅλων τῶν εἰδῶν, βαθμῶν καὶ ἀποχρώσεων, ἀπὸ τὶς ἐξαιρετικὰ στενὲς καὶ συνωμοτικὲς ὀργανώσεις, ὡς τὶς πὺρ πλατειές, ἐλεύθερες, χαλαρὲς ὀργανώσεις».

Καὶ ὁ Σαντιάγο Ἀλβαρέζ, γιὰ τὴν πείρα ἀπὸ τὴ δουλειὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος Ἰσπανίας στὶς συνθήκες τῆς δικτατορίας τοῦ Φράνκο ἔγραφε: «Γιὰ νὰ γίνουμε μαζικὸ κόμμα χρειάστηκε νὰ συνδυάσουμε τὶς συνηθισμένους κλασικὲς ὀργανωτικὲς μορφές, μὲ ὀργανωτικὲς μορφές μὴ παραδοσιακὲς, λιγώτερο ἄκαμπτες, λιγώτερο ὑποχρεωτικὲς καὶ ὑποχρεώουσες, πού, ὡστόσο, δὲν γίνονται ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ γεγονότος λιγώτερο ἀποτελεσματικὲς, ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις, μαζὶ καὶ ἀπὸ τὴν ἄποψη τοῦ δυναμώματος τῆς πάλης τῶν μαζῶν».

Κόβονται οἱ δογματικοί, γιὰ τὸ δημοκρατικὸ συγκεντρωτισμὸ, τὴ στιγμή ποὺ τὸν καταπατοῦν ἀσύστολα. Ἡ πρώτη ἀπαίτηση τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, εἶναι, νὰ σεβαστεῖ ἡ μειοψηφία τὴ θέληση τῆς πλειοψηφίας. Ἡ δογματικὴ ὅμως ὁμάδα, ἐνῶ, ὅπως ἀποδείχτηκε καὶ ὁμολόγησε οὐσιαστικὰ καὶ ἡ ἴδια, ὑπῆρξε μειοψηφία τῆς ΚΕ, τὸ 1968, ἐπέμενε νὰ ἐπιβληθεῖ πάνω στὸ κόμμα.

Δὲν εἴμαστε ἐναντίον τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ. Ἀλλὰ ὑπὲρ ἐνὸς δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ, ποὺ δὲν τείνει στὴν ἐξάλειψη τῆς πάλης τῶν ἰδεῶν μέσα στὸ κόμμα, ἀντίθετα, κατοχυρώνει καὶ ἀναπτύσσει πλέρια τὴν ἐσωκομματικὴ δημοκρατία, ποὺ εἶναι ὁ ἀνυπέρθετος ὄρος γιὰ τὴ θεμελίωση καὶ τὴν ἐδραίωση τῆς συνειδητῆς πειθαρχίας. Καὶ ἀπὸ τὶς πρῶτες ἀπαιτήσεις τῆς ἐσωτερικῆς δημοκρατίας εἶναι ἡ ἀνάδειξη τῆς

ἡγεσίας τοῦ κόμματος ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ κόμμα, χωρὶς ἐπεμβάσεις καὶ ὅποιουσδήποτε ἐπηρεασμοὺς ἀπ' ἑξῆς.

Ἡ ἀνάπτυξη τῆς Δημοκρατίας στὸ κόμμα εἶναι ὁ βασικὸς ὄρος γιὰ τὴν ἀνανέωση καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμό του. Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ κατοχυρωθεῖ καταστατικὰ στὸ κόμμα. Πρέπει μέσα στὸ κόμμα νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ πληροφόρηση γιὰ νὰναι δυνατόν ἀκριβῶς νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ σκέψη καὶ ὁ προβληματισμός. Δὲ μπορεῖ νὰναι ἐπιτρεπτό, δὲν ξέρω στὸ ὄνομα ποιῶν στεγανῶν, τὰ μέλη καὶ στελέχη τοῦ κόμματος, νὰ παραμένουν στὸ σκοτάδι σχετικὰ μὲ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει τὸ κόμμα. Πρέπει, βέβαια, νὰ ἀπαγορευτεῖ ἡ ὀργάνωση φράξιων στὸ κόμμα, κοντὰ στὰ ἄλλα, γιατί, ἡ ὑπαρξη τῆς φράξιας καὶ ἡ ἐσωτερικὴ πειθαρχία, ποὺ προϋποθέτει, ἀποτελοῦν κι ὅλας δέσμευση τῆς σκέψης. Ἡ μειοψηφία πρέπει νὰ ἐκτελέσει τὶς ἀποφάσεις ποὺ ψήφισε ἡ πλειοψηφία. Ἀλλὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατυπώσει ἐλεύθερα τὴ γνώμη της, νὰ ζητήσει τὴν καταχώρησή της στὰ πρακτικά, νὰ διατηρήσει τὴν ἄποψή της καὶ νὰ ζητήσει ἀργότερα, μὲ βάση τὰ συμπεράσματα ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων ποὺ πάρθηκαν, νὰ ξανασυζητηθεῖ ἡ ἄποψή της, ἀπὸ τὰ ἀρμόδια ὄργανα τοῦ κόμματος καὶ τὶς ὀργανώσεις τους. Δὲν ἐπιτρέπεται σὲ καμμιά περίπτωση νὰ παρθοῦν ὅποιαδήποτε ὀργανωτικὰ μέτρα ἐνάντια στὴ μειοψηφία, ἐφ' ὅσον οἱ διαφορὲς δὲν ἀφοροῦν τὸ βασικὸ χαρακτῆρα καὶ τὴν κατεύθυνση τοῦ προγράμματος καὶ τοῦ καταστατικοῦ του. Πρέπει νὰ καταδικαστοῦν ἀνελέητα καὶ νὰ ξεριζωθοῦν ἀποφασιστικὰ οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στοὺς κομμουνιστὲς, ἀλλὰ καὶ οἱ σχέσεις μὲ ἄλλα κόμματα καὶ ὀργανώσεις, μέθοδες, ποὺ θίγουν τὸ μεγάλο ἀνθρωπιστικὸ ἰδανικὸ τῆς κομμουνιστικῆς ἰδεολογίας μας. Στὸ καταστατικὸ τῆς 1ης Διεθνοῦς, ὁ Μάρξ, τόνισε πῶς τὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς Διεθνοῦς καὶ τὶς σχέσεις τῆς Διεθνοῦς μὲ ἄλλες ὀργανώσεις, πρέπει νὰ τὶς διέπουν ἡ ἀλήθεια, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εἰλικρίνεια.

Ζ' Εἶναι γνωστὸ, πῶς οἱ θεμελιωτὲς τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, τόνιζαν, πῶς ἡ διδασκαλία τους δὲν εἶναι δόγμα, ἀλλὰ καθοδήγηση γιὰ δράση. Καὶ ὁ Λένιν, ὑπογραμμίζοντας αὐτὸ τὸ νόημα τοῦ Μαρξισμοῦ, ἀκόμα ἀπὸ τὸ 1911 ἔλεγε: «Ἐμεῖς δὲν βλέπουμε καθόλου τὴ θεωρία τοῦ Μάρξ, σὰν κάτι τὸ τελειωμένο καὶ τὸ ἀπαραβίαστο. Ἀπεναντίας, ἔχουμε τὴν πεποίθηση πῶς ἡ θεωρία αὐτὴ ἔβαλε μόνο τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους τῆς ἐπιστήμης ἐκείνης, ποὺ οἱ σοσιαλιστὲς ἔχουν νὰ θέσουν καὶ νὰ τὴν ἐπισημάνουν παραπέρα, πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, ἂν δὲν θέλουν νὰ μείνουν πίσω ἀπὸ τὴ ζωὴ. Νομίζουμε, πῶς γιὰ τοὺς Ρώσους σοσιαλιστὲς, εἶναι ἰδιαίτερα ἀπαραίτητη μιὰ ἀύτοτελὴς ἐπεξεργασία τῆς θεωρίας τοῦ Μάρξ, ἐπειδὴ ἡ θεωρία αὐτὴ δίνει μόνο γενικὲς καθοδηγητικὰ

κ ε ς θέσεις, πού ε ί δ ι κ ά σ τήν Ἀγγλία ἐφαρμόζονται διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι σ τή Γαλλία, σ τή Γαλλία διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι σ τή Γερμανία, σ τή Γερμανία διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι σ τή Ρωσία...». Δὲν προσκολλήθηκε ὁ Λένιν σ τὸ γράμμα τοῦ Μαρξισμοῦ. Δὲ δίστασε νὰ θεωρήσει ξεπερασμένη τὴν ἀποψη τῶν θεμελιωτῶν τοῦ Μαρξισμοῦ, ὅτι ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνο σ τὶς ἀναπτυγμένες βιομηχανικὰ χῶρες καὶ μάλιστα ταυτόχρονα σὲ μὴ σειρὰ ἀπ' αὐτές. Ἐφ' ὅσον θεωροῦσε, πὼς σ τήν ἐποχὴ τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, ὁ καπιταλισμός, σὰν σύστημα, ὠρίμασε γιὰ τὴν προλεταριακὴ ἐπανάσταση, προχώρησε ἀταλάντευτα σ τήν ἐπανάσταση αὐτή, ἐκεῖ πού ὁ κρῖκος ἦταν πὸ ἀδύνατος. Δὲν παραγνώριζε, φυσικὰ, τὶς δυσκολίες πού θὰ συναντοῦσε ἡ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, σὲ μὴ καθυστερημένη χώρα καὶ σ τὰ 1920 τόνιζε ὅτι «ὑστερα ἀπὸ τὴ νίκη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, ἔστω καὶ σὲ μὴ μόνο ἀπὸ τὶς προχωρημένες χώρες, θὰ ἐπέλθει κατὰ πᾶσα πιθανότητα μὴ ἀπότομη στροφή, δηλαδή, ἡ Ρωσία λίγο καιρὸ ὑστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν νίκη, θὰ ξαναγίνει μὴ χώρα ὄχι ὑποδειγματικὴ, ἀλλὰ πάλι καθυστερημένη χώρα (ἀπὸ τὴ «σοβιετικὴ» καὶ «σοσιαλιστικὴ» ἀποψη)».

Κι ἐμεῖς ἀκριβῶς γιὰ τὸ μένουμε πιστοὶ σ τὸ μαρξισμό, ἐπιδιώκουμε ν' ἀνοίξουμε ἕνα δικό μας, ἐλληνικὸ δρόμο πρὸς τὸ σοσιαλισμό.

Διακηρύξαμε καὶ διακηρῶσομε, πὼς τὸ σοσιαλισμὸ τὸν ἀντιλαμβανόμεστε σὰν ἕνα καθεστῶς πού δὲν προέρχεται ἀπλῶς ἀπὸ τὸ Λαὸ καὶ ὑπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ ἕνα καθεστῶς ὅπου ἡ ἐ ξ ο υ σ ί α ἀ σ κ ε ῖ τ α ἰ ἀ π ὸ τ ὸ ν ἴ δ ἰ ο τ ὸ Λ α ὀ. Κι αὐτὸ ἀποτελεῖ τὸ ἀποτελεσματικώτερο ἀντίδοτο κατὰ τῆς γραφειοκρατίας. Ὁ σοσιαλισμὸς μόνο σὰν λαϊκὴ δημιουργία μπορεῖ νὰ νοηθεῖ. Στὸ σοσιαλισμὸ ὄχι μόνο διατηροῦνται οἱ δημοκρατικὲς ἐλευθερίες, πού ἀποτελοῦν πρῶτα ἀπ' ὅλα κατακτήσεις τοῦ ἴδιου τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ διευρύνονται καὶ οὐσιαστικοποι-οῦνται.

Στὸ σοσιαλισμὸ εἶναι ἀπόλυτα σεβαστὴ ἡ ἐλευθερία τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας καὶ τῆς τέχνης.

Τὸ σοσιαλισμὸ τὸν ἐννοοῦμε ἕνα καθεστῶς μὲ πολυκομματικὸ σύστημα, καθεστῶς ἐλεύθερης λειτουργίας ὄλων τῶν κομμάτων, μαζὶ καὶ τῆς ἀντιπολίτευσης, πού θὰ μπορεῖ, εἶναι αὐτονόητο, νὰ γίνῃ κυβέρνηση, ἀν κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Λαοῦ.

Τὸ πρότυπο ἐνὸς τέτοιου σοσιαλισμοῦ θὰ τὸ ἐπεξεργασθοῦμε καὶ θὰ τὸ διαμορφώσομε μὲ τὴν εὐρύτατη συμμετοχὴ τοῦ Λαοῦ, ἀπὸ κοινοῦ, σ τὴν πορεία τῆς πάλης ὅλοι οἱ πολιτικοὶ σχηματισμοὶ πού προγραμματίζουν τὸ σοσιαλισμὸ. Παίρνουμε ὑπ' ὄψη τὴν θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ πείρα τῶν ἄλλων χωρῶν. Δὲν προσπαθοῦμε ὅμως ν' ἀντιγράψουμε ξένα πρότυπα. Σχετικὰ μὲ τὰ ξένα πρότυπα, ὁ Γ.Γ. τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Γαλλίας σ. Μαρ-

σαί, ἔγραφε: «Ἐδῶ καὶ πάνω ἀπὸ 2.000 χρόνια ὁ Ἑλληνας φιλόσοφος Ἀριστοτέλης σημείωνε κι ὅλας πὼς δὲν ὑπάρχει Σπίτι μὲ κεφαλαῖο, ἀλλὰ ἰδιαίτερα σπίτια, διαφορετικὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Μόνο μὲ μὴ προσπάθεια ἀφαίρεσης μπορεῖ κανεὶς νὰ μιλήσει γιὰ τὸ σπίτι γενικὰ, κρατώντας ἐκεῖνο πού εἶναι κοινὸ σὲ ὅλα τὰ σπίτια».

Ὁ δογματισμὸς πού θέλει νὰ ἀντιγράψῃ ξένα πρότυπα, ὄχι μόνο ἀνίκανος εἶναι νὰ συμβάλῃ σ τὴν πρόοδο τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιὰ τὴν πρόοδο αὐτὴ.

Ἴσως ἀναρωτηθεῖ κανεὶς: Μήπως ἀδικοῦμε τὴ σημερινὴ καθοδηγητικὴ ὁμάδα τοῦ Κ.Κ.Ε. (ἐξωτ.), ὅταν τὶς ἀποδίδουμε εὐθύνες γιὰ ἀπόψεις καὶ ἐνέργειες τῶν προκατόχων τῆς, ἐνῶ αὐτὴ ἴσως νάχει διδαχθεῖ ἀπὸ τὰ παλιὰ λάθη; Ἡ ἀλήθεια, δυστυχῶς, δὲν εἶναι ἔτσι.

α) Τὴν καθοδήγηση Κολιγιάννη οἱ διάδοχοί τῆς τὴν πολεμοῦν ἀπὸ τ' ἀριστερά. Τὴν κατηγοροῦν πὼς δὲν ἔκανε ἀρκετὰ ἀποφασιστικὴ πάλη ἐναντίον τῶν «ρεβιζιονιστῶν» κι ὅτι «ρεβιζιονιστικὰ» λάθη τὴν βαρύνουν κι αὐτὴν (τὴν ὁμάδα Κολιγιάννη). Στὸ μεταξὺ κανεὶς δὲν ξέρει πὼς ἀπαντᾷ ὁ Κολιγιάννης σ τὴν κριτικὴ πού τοῦ κάνουν οἱ διάδοχοί του. β) Τὸ 9ο Συνέδριο τοῦ ΚΚΕ (ἐξωτ.) χαράζει τὴ γραμμὴ τῆς ἀντικατάστασης τῆς δικτατορίας τῆς Χούντας ἀπ' εὐθείας μὲ τὴ «Λαοκρατικὴ ἐξουσία τῶν ἐργαζομένων». Πάνω σὲ μὴ τέτοια βάση εἶτανε δυνατό νὰ συσπειρωθοῦν ὅλες οἱ ἀντιδικτατορικὲς δυνάμεις; γ) Ἐνα πρόσφατο παράδειγμα συνέχισης τῶν παλιῶν λαθῶν, εἶναι ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ἀλλαγῆς τῆς 24.7.74, σὰν «ἀπλῆς μεταμφίεσης τῆς δικτατορίας» καὶ σὰν «νατοϊκῆς λύσης». Τὸ πρᾶγμα θυμίζει τὴν ταύτιση ΕΚ καὶ ΕΡΕ, ἐπὶ Κολιγιάννη καὶ τὸ σύνθημα «Τί Παπάγος, τί Πλαστήρας», τοῦ Ζαχαριάδη δ) τὸ σύνθημα «Ἐθνικὴ δημοκρατικὴ ἐνότητα» κρίνεται ἀπὸ τὴ σημερινὴ καθοδήγηση τοῦ Κ.Κ.Ε. (ἐξωτ.) λαθεμένο, χαρακτηρίζεται ὑποταγὴ τῆς Ἀριστερᾶς σ τὰ κόμματα τῆς ἀστικῆς τάξης. Μήπως ὅμως δὲν μπαίνουν μπροστὰ σ τὸ ἔθνος προβλήματα, ὅπως ἡ πλήρης ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τὸν ἀμερικανικὸ ἱμπεριαλισμὸ καὶ τὸ ΝΑΤΟ καὶ ἡ ριζικὴ ἐκκαθάριση τῶν μηχανισμῶν καὶ θεσμῶν τῆς στρατοκρατικῆς χούντας, κύριου ὄργανου τοῦ ἀμερικανικοῦ πενταγώνου καὶ τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν του; Καὶ δὲν ἐπιβάλλεται ἡ συνένωση τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων γιὰ τὴν ἀντιμετώπισή του; ε) Στὴν πρόσφατὴ ἐκλογικὴ «συνεργασία», οἱ διάδοχοί τοῦ Κολιγιάννη ἀποκάλυψαν ἀνάγλυφα πὼς ἀντιλαμβάνονται τὴν συνεργασία μὲ τοὺς ἄλλους. Δὲν τοὺς ἐνδιέφερε καθόλου ἡ αὔξηση τῶν ψήφων τῆς «Ἐνωμένης Ἀριστερᾶς». Ὅλη τους ἡ ἐνεργητικότητᾴ ἐξαντλήθηκε ἀποκλειστικὰ, σ τὸ πὼς θὰ ἐπικρατήσουν μέσα σ τὴν Ε.Α., σὲ βάρος τῶν συνεργαζομένων καὶ μάλιστα μὲ μέθοδες πού δὲν ἔχουν τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὴν στοιχειώδη ἠθικὴ.

Καὶ φυσικά, ἄδικο κανεῖς προσπαθεῖ νὰ βρεῖ λογικὴ στὴν καταπληκτικὴ δήλωση τοῦ Φλωράκη, πὼς τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τῆς 17 Νοέμβρη, ἀποτελοῦν «τὴν πρώτη μεταχουντικὴ ἐπιτυχία τῆς Ἀριστερᾶς».

Τὸ συμπέρασμα ποὺ βγαίνει, εἶναι, πὼς οἱ διαφορὲς ποὺ μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὸ στεῖρο δογματισμὸ εἶναι βαθύτατες, ἀβυσσαλεές, θάλαγα. Καὶ ἡ ζωὴ θὰ ἐπιβεβαιώσῃ πὼς ἡ ἀποκατάσταση μιᾶς στέρεως καὶ μόνιμης ἐνότητος τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος, ἡ ἀναγέννησή του, ἡ μετατροπὴ μας ξανὰ οὐ ἐθνικὴ δύναμη, ἡ κατάκτηση τῆς μεγάλης δυνάμεις ποὺ ἀντιπροσωπεύει στὴν ἐποχὴ μας ἡ νεολαία, δὲν μποροῦν νὰ νοηθοῦν ἔξω ἀπὸ τὶς ιδέες τῆς ἀνανέωσης καὶ τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τοῦ κόμματος, ποὺ συνεπῆραν τοὺς κομμουνιστὲς, τοὺς ἀγωνιστὲς τῆς Ἀριστερᾶς καὶ προπαντὸς τῆ νεολαία, ὅταν ξέσπασε ἡ κρίση καὶ ἡ διάσπαση τοῦ κόμματος, καὶ ποὺ προσπάθησε νὰ ἐκφράσει τὸ Κ.Κ.Ε. (ἔσωτ.)

Δὲν ἰσχυρίζομαστε πὼς τὸ Κ.Κ.Ε. (ἔσωτ.) κατόρθωσε νὰ ἐκφράσει μὲ πληρότητα τὴν ἀνανέωση, ποὺ ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴ ἀναγκαιότητα τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος. Καὶ ἀτολμία καὶ ταλαντεύσεις ἔδειξε στὴν πορεία του καὶ ἐπικίνδυνες καθυστερήσεις σημείωσε, στὴν προβολὴ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης. Οὔτε μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς τὸ χαρακτήρισε ἐπαρκῆς συνέπεια διακηρύξεων καὶ πράξεων. Παρ' ὅλα αὐτὰ παραμένει ἡ κύρια ἀνανεωτικὴ δύναμη τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος.

Νομίζω, πὼς σήμερα, πρὸς δύο κατευθύνσεις πρέπει νὰ στραφοῦν οἱ προσπάθειές μας: Ἀπὸ τῆ μιά, μὲ μιὰ ἐντατικὴ ἰδεολογικὴ δουλειά, πρέπει νὰ καλύψουμε, κατὰ τὸ δυνατόν, τὶς καθυστερήσεις ποὺ σημειώσαμε, ἰδιαίτερα, στὴν προβολὴ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἀνανεωτικοῦ κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ στὴ συσπείρωση ὅλων τῶν ἀνανεωτικῶν δυνάμεων τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος — μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα πρέπει νὰ προετοιμαστῆ, καὶ νὰ ὀργανωθεῖ καὶ νὰ διεξαχθεῖ τὸ συνέδριο ποὺ ἀναγγέλλθηκε — καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη, μὲ πραγματικὰ νέο πνεῦμα νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὰ προβλήματα τῆς πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, στὴ νέα περίοδο ποὺ ἀνοίξαν, ἡ πτώση τῆς δικτατορίας, οἱ βουλευτικὲς ἐκλογὲς καὶ ἡ νίκη τῆς Δημοκρατίας στὸ Δημοψήφισμα. Ἄς θυμηθοῦμε τὰ λόγια τοῦ Λένιν: «Οἱ διαφορὲς μέσα στὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ μεταξὺ τῶν πολιτικῶν κομμάτων, λύνονται συνήθως, ὄχι μόνο μὲ τὴν πολεμικὴ ἀρχὴν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἴδιας τῆς πολιτικῆς ζωῆς. Σωστότερα μάλιστα, εἶναι νὰ ποῦμε: "Ὅχι τόσο μὲ τὴν πρώτη, ὅσο μὲ τὴν τελευταία».

Δεκέμβρης 1974

κομμουνιστικὴ θεωρία καὶ πολιτικὴ μηνιάτικο περιοδικὸ τοῦ Κ.Κ.Ε. ἐσωτερικοῦ

1ο τεῦχος

Ποιός - ποιόν — τοῦ Λεωνίδα Κύρκου.

2ος τεῦχος

Οἱ δημοτικὲς ἐκλογὲς — τοῦ Ἀντώνη Μπριλλάκη.

Τὸ ἐργατικὸ συνδικαλιστικὸ κίνημα — τοῦ Ἡλία Στάβερη.

Προβλήματα τῶν ἐργαζομένων — τοῦ Βασίλη Νεφελοῦδη.

Ἡ ἐπαναστατικὴ μεταβολὴ στὴν Ἑλλάδα — τοῦ Λεωνίδα Κύρκου.

Ἡ ὄλη μας ἡ προσοχὴ στὸ κύταρο τοῦ κόμματος — τοῦ Κώστα Φιλίνη.

3ο τεῦχος

Ἡ πολιτικὴ τῆς ἐθνικῆς ἀντιδικτατορικῆς δημοκρατικῆς ἐνότητος γιὰ τὴν πρόοδο στὶς σημερινὲς συνθῆκες — τοῦ Μπάμπη Δρακόπουλου.

Τὰ γεγονότα τῆς 21 - 4 - 75 — τοῦ Σ.Β.

Μερικὲς πλευρὲς τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος — τοῦ Λεωνίδα Τζεφρώνη.

κάθε πρωί

Η ΑΥΓΗ

- *Ενημερώνει*
- *Διαφωτίζει*
- *Προβληματίζει*

*Ἡ ἐφημερίδα
τοῦ σύγχρονου ἀναγνώστη*

Η ΑΥΓΗ

*Καθημερινή ἐφημερίδα
τῆς Κομμουνιστικῆς ἀριστερᾶς*